

ere. Jeg skal ikke komme dybt ind paa det, hvor fristende det end kunde være, jeg har kun villet korrigere den ærede Ordførers Udtalelser paa dette Punkt, det andet skal jeg lade ligge. Jeg kan være enig med ham i meget, men jeg synes, at de Bestemmelser, som det er nødvendigt at træffe, maa træffes overfor de særlige Fag, og jeg tror ikke, der er nogen Grund til at faa nogen almindelig Fastsættelse af Arbejdstiden, den være sig 8 Timer eller hvilket andet Tidsrum, det nu er.

Ivar Berendsen: Dersom jeg var Ordfører for Forslagsstillerne, vilde jeg føle mig meget opbygget over, at vi endelig en Gang i denne Samling overfor et socialist Forslag stod med en Minister, der sagde, hvor langt han vilde gaa, hvor de kunde vente hans Støtte og hvor hans Modstand. Jeg har mere end een Gang i Løbet af denne Samling haft en let Kvalme, naar jeg hørte Ministre overfor Lovforslag, om hvilke vi med fuld Bestemthed vidste, at de og det Parti, de repræsentere, var Modstandere deraf, udtale en almindelig Sympati, der aldeles ikke viste sig virksom i det Øjeblik, man gik videre. Jeg i alt Fald er taknemmelig for at have hørt den højtærede Indenrigsminister sige: saa langt gaar jeg, og der faa de mig ikke med. I øvrigt er der ikke stor Opfordring eller Opmuntring til at tage Ordet her i en Vintersamling, der holdes, medens baade Mark og Have og Skov er grønne, ved en første Behandling, om hvilken vi med Sikkerhed vide, at den i det højeste vil følges af en ny første Behandling om tre Fjerdingaar, og om et Tema, der Gang efter Gang er blevet pisket gennem Folketinget uden at føre til stort andet end en Ordudfoldelse, der passer saa overordentlig lidt til dette saa overordentlig vigtige Spørgsmaals reelle Betydning. Opfordringen er saa meget mindre, naar Forslaget i Virkeligheden skal bruges til at udfylde en Pause mellem to Serier af Behandlinger af en Række planløse og usammenhængende Skattelovforslag, den ene Serie bestaaende i, at de bleve forcerede gennem dette Ting til Vedtagelse, den anden Serie bestaaende i, at dette Ting sluger raat de Ændringer, til Dels fuldstændig principielle Ændringer, som det andet Ting har vedtaget. Jeg vilde unægtelig, hvis ikke et ganske specielt Tilfælde var indtruffet, i Dag have indskrænket mig til et rent formelt Ordførerskab paa mit Partis Vegne, nøjedes med at sige, at det radikale Partis Standpunkt i denne Sag gentagne Gange er

blevet fremstillet; vi mene det rigtigst at behandle Spørgsmaalet om Arbejdstid i Forbindelse med de almindelige Love, hvor Spørgsmaalet naturligt hører hen, saaledes i næste Samling med Fabrikloven. Det radikale Parti er parat til at tage sin Stilling til den kontinuerlige, uafbrudte Drift, til Driften i sundhedsfarlige Virksomheder, til Forholdet mellem Nat- og Dagtimer og til forskellige andre sideordnede Spørgsmaal ud fra det almindelige Synspunkt, der rækker videre end det, som den højtærede Indenrigsminister fremsatte, nemlig dette, at overalt, hvor der kan paapeges et Hensyn til Arbejderbefolkningens Trivsel, legemlige eller kulturelle, et Hensyn til Hjemmene, et Hensyn til den næste Generation, hvis Fremtid beror paa Faderens og Moderens Vilkaar, ere vi villige til at gaa med til den størst mulige Indskrænkning i Arbejdstiden ud fra baade hygiejniske, materielle og kulturelle Synspunkter. Vi gøre det i den faste Overbevisning, at dette er til Gavn for det hele Samfund. Vi gøre det, fordi vi tro paa, at det automatisk og med Nødvendighed vil indvirke ogsaa paa de udenfor de fabrikmæssig drevne Virksomheder liggende Omraader.

Dertil vilde jeg, som sagt, have indskrænket mig i Dag, hvis der ikke var indtruffet det ganske særlige Tilfælde, at en Gren af dette Spørgsmaal, der i Regelen bliver forsømt, og som efter min Mening er lige saa vigtigt som Spørgsmaalet om Reguleringen af Privatdriften, nemlig Statens Forhold som Arbejdsgiver paa dette Punkt, var bleven meget aktuel ved en Kommissionsbetænkning, der er bleven omdelt til ærede Medlemmer, medens vi havde Ferie. Det er en Kommissionsbetænkning vedrørende Orlogsværftets og Hærens Arbejdere, afgiven den 4. Februar 1911. Det er ikke blot efter min Mening et Kulturbillede af den allerhøjeste Værdi, et Kulturbillede, der ved Siden af, hvad Tyendekommissionens Betænkning fra i Fjor eller Forfjor bød, giver et Samfundsbillede, som jeg ikke tror, der i Mands Minde har foreligget Mage til. Men det er desuden paa det bestemte Punkt: Arbejdstiden, en Fremstilling af, hvorledes højtstaaende Embedsmænd betragte Statens Forhold som Arbejdsgiver, der er af en saa gennemgribende og betydningsfuld Natur, at jeg ikke kan modstaa Fristelsen til at opholde det høje Ting nogle Øjeblikke dermed.

Jeg maa først tillade mig at udtale min Beklagelse over, at denne Betænkning